

Column KEO Kennismail van Hans Stegeman: een superieur geluksgevoel

De afgelopen week kwamen drie, ogenschijnlijk tegenstrijdige berichten over de Nederlandse economie langs. Afgelopen maandag kwam het Centraal Bureau voor de Statistiek met het [bericht](#) dat het Nederlandse consumentenvertrouwen het afgelopen jaar het hardst is gedaald van alle landen in de eurozone. En vorige week ontstond discussie over de Nederlandse kredietwaardigheid doordat het verschil in staatsrente met Duitsland opliep en enkele buitenlands banken vraagtekens stelde bij de kredietwaardigheid van Nederland. Twee berichten die duiden op problemen voor de Nederlandse economie. Maar afgelopen dinsdag bleek Nederland uit [onderzoek van de Verenigde Naties](#) het op drie na gelukkigste land ter wereld te zijn. Mijn conclusie: het meten van geluk werkt veel beter dan beperkte maatstaven als kredietwaardigheid en consumentenvertrouwen.

Als het Centraal Bureau voor de Statistiek langskomt om te vragen hoe u de toekomst inziet, zijn dat voornamelijk vragen die gaan over economische en financiële variabelen. De uitkomsten van deze enquête laat zich over het algemeen goed verklaren met variabelen zoals werkloosheid, rente, huizenprijzen en de olieprijs. Maar volgens [onderzoek](#) zijn zowel de hoogte- als dieptepunten van het consumentenvertrouwen niet te verklaren op basis van de economische variabelen. En op dit moment zijn Nederlanders dus gemiddeld genomen negatiever dan op basis van economische fundamenteën kan worden beargumenteerd.

De afgelopen weken zijn er berichten in de kranten verschenen, waarin stond dat de Nederlandse kredietwaardigheid in gevaar komt als we niet hard genoeg bezuinigen. Een fabel. Op dit moment is de rente die de Nederlandse overheid betaalt op uitgegeven staatsobligaties historisch laag. En ook al is het verschil met wat de Duitse overheid betaalt de afgelopen weken licht opgelopen, er is geen enkele reden om te geloven dat financiële markten massaal het geloof in de Nederlandse kredietwaardigheid opgeven. Natuurlijk, we moeten bezuinigen en we zitten in recessie. Maar een heleboel andere zaken die een land kredietwaardig maken, zoals een goede infrastructuur, een spaaroverschot en een goed klimaat om zaken te doen, zijn niet zo snel verdwenen. Nederland hoort wat ons betreft dan ook [terecht](#) tot de kern van de eurozonelanden.

En wat mist bij zowel het vertrouwen als de beoordeling van de kredietwaardigheid van Nederland komt weer deels samen bij een bredere welvaartsindicator zoals geluk. Geluk is een zogenaamde subjectieve welvaartsindicator (mensen geven simpelweg antwoord op de vraag of ze gelukkig zijn). Uit veel onderzoek blijkt dat dit een goede indicator is voor de 'economische' welvaart (economische groei) maar het kan ook meer sociale factoren vrij goed vatten.

Gelukkige landen zijn over het algemeen welvarende landen. En toeval of niet, de top-vier van de VN-lijst bestaat toevallig ook uit triple-A landen. Dus voor een deel gaat geluk en kredietwaardigheid gelijk op, waarbij het dus om veel meer gaat dan om de soliditeit van de overheidsfinanciën. Helaas geldt dit echter weer niet voor het totale lijstje, waarop bijvoorbeeld Costa Rica (met een zeer lage kredietbeoordeling) heel hoog scoort. Maar de natuur is daar natuurlijk wel weer mooi.

Daarnaast blijkt geluk in sterke mate af te hangen van baanzekerheid en inkomen, twee variabelen die van groot belang zijn voor het meten van het consumentenvertrouwen. Maar ook de aanwezigheid van een sociaal vangnet en bijvoorbeeld goede omgangsvormen spelen een rol.

Kortom, probeer ook bij vertrouwensindicatoren en kredietbeoordelingen een breder plaatje te schetsen. Dat geeft een veel betere maatstaf van waar het om gaat in de samenleving. En scheelt ook een hoop stress in politiek Den Haag.

5 april 2012